

Financováno
Evropskou unií

Evaluační plán

Název projektu:

MOPS: Síť prevence a podpory
proti bytové nouzi

reg.č.: CZ.03.03.01/00/23_051/0005387

11.9. 2025

 Platforma
pro sociální bydlení

Daniel Jirát-Ziólkowski (danjirat@gmail.com)

Obsah

Kontext problematiky, na kterou se projekt zaměřuje	3
Zaměření projektu MOPS	3
Teorie změny projektu	5
Hlavní bloky harmonogramu projektu:	6
Účel evaluace:	7
Evaluační otázky:	9
Jak na evaluační otázky odpovíme?	10
Možná rizika pro evaluaci a jejich prevence	18
Zdroje	19

Kontext problematiky, na kterou se projekt zaměřuje

Česká republika dlouhodobě čelí problému bytové nouze. Vláda přijala Zákon o podpoře bydlení, na kterém pracovala tři roky a který podporuje široké spektrum klíčových aktérů. Jak vyplývá ze Zprávy o vyloučení z bydlení za rok 2024 nějaký druh závažných problémů s bydlením zažívá přibližně 1,6 milionu obyvatel ČR. Nejčastějším problémem je energetická chudoba, v níž se nachází více než 1,3 milionu lidí, z toho přibližně 400 tisíc seniorů a seniorek. Ohrožených ztrátou bydlení je přibližně 300 tisíc lidí žijících převážně v nájmu, z toho téměř 100 tisíc dětí do 18 let. Nejvážnější problémy s bydlením má, tj. v bytové nouzi se nachází přibližně 161 tisíc lidí, z nichž 62 tisíc tvoří děti do 18 let.

Bytová nouze má negativní vliv na naplňování základních potřeb dětí, jejich bezpečí a významně zvyšuje riziko ohrožení dětí (Iniciativa Za bydlení, 2024). Z dat všech relevantních národních i mezinárodních organizací vyplývá, že se dostupnost nájemního i vlastnického bydlení v ČR se dlouhodobě snižuje (CEIC, 2024; ČNB, 2024; ČSÚ, 2024; OECD, 2023). Dotýká se tak už i dříve střední třídy, která se může kvůli zvýšeným nákladům na bydlení propadat de facto do třídy nižší. Už dříve nedostupností bydlení zatížené vrstvy obyvatelstva se propadají dále do ještě hlubší krize bydlení.

Zaměření projektu MOPS

Tento projekt si klade za cíl vytvořit funkční systém, který bude umět pojmut i takové skupiny obyvatel, které byly dosavadním systémem často spíše vytlačovány na okraj, přesměrovávány „z jedné přepážky na druhou“, případně přehazovány mezi institucemi. A to i kvůli tomu, že na ně jednotlivé instituce samostatně nestačily a samy izolovaně nedisponovaly ani dostatečnými prostředky, ani kompetencemi. To se projekt „MOPS: Síť prevence a podpory proti bytové nouzi“ bude snažit změnit pomocí dovyvinutí systému mezioborových pracovních skupin (MOPS). Systém MOPS se tak zaměřuje na neohroženější a nejkompexnější případy.

Pracovní skupiny (MOPS) budou mít svého koordinátora nebo koordinátorku propojujícího síť organizací nutných pro vyřešení komplexní situace bytové nouze. Systém MOPS naváže na (dle nového Zákona o podpoře v bydlení) vznikající Kontaktní místa pro bydlení. Ta bude iniciovat ustavení MOPS pro jednotlivé případy, které potřebují komplexní podporu. Cílem komplexní, koordinované podpory koncentrované na nejohroženější domácnosti, které by běžně účinnou podporu získaly velmi těžko, je zabránit jejich propadu a vzniku mimořádně nebezpečným situacím. Měl by se uplatnit princip včasné

intervence, ne intervence, která reaguje až na zcela kritické situace. Zároveň by ale měla být intervence omezena na bydlení a oblasti s ním přímo související. Ne na vyřešení kompletní životní situace domácností. Stručně se dá projekt shrnout následujícími 3 body:

1. Podpora nejohroženějších domácností – poskytnutí účinné a ucelené pomoci s cílem zabránit dalšímu ekonomickému a sociálnímu propadu těchto domácností.
2. Koordinace mezi institucemi a organizacemi – propojení podpory mezi státními institucemi, neziskovými organizacemi a dalšími aktéry na úrovni ORP.
3. Prevence nejhorších důsledků bytové nouze – systematická podpora, která zajistí, že se domácnosti nepropadnou do ještě závažnějších krizí, což by bylo nákladné nejen pro ně, ale i pro veřejné finance.

Teorie změny projektu je uvedena níže a vznikla na základě spolupráce realizačního týmu a evaluátorů. Popsaná teorie změny umožnila hlouběji promyslet jednotlivé mechanismy změny, o které projekt usiluje. Zároveň teorie změny posloužila jako nástroj pro reflexi evaluačních otázek definovaných v designu. Pro realizaci evaluace bude teorie změny vizuálním podkladem pro ukotvení teoreticky vedené části evaluace a evaluační otázky se k ní (respektive k dopadům a mechanismům v ní) vztahují.

Teorie změny projektu

Kontext

Nějaký druh závažných problémů s bydlením začíná přibližně 1,6 milionu obyvatel ČR. Nejzávažnější problémy s bydlením má, tj. v bytové nouzi se nachází přibližně 161 tisíc lidí, z nichž 62 tisíc tvoří děti do 18 let. Bytová nouze má negativní vliv na naplňování základních potřeb dětí, jejich bezpečí a významně zvyšuje riziko ohrožení dětí.

Byl zároveň přijat Zákon o podpoře bydlení, jehož úspěšná implementace a projekt MOPS se budou vzájemně podporovat.

Aktéři, jejich vstupy a role

Platforma pro sociální bydlení

Know How

Metodické vedení

Garant a tvůrce modelu MOPS

Diseminace

ORP

Základní jednotka, kde se bude dít dopad a implementace

Odbory, které je třeba propojit a mají pravomoci v rámci řešení bydlení (majetkový, sociální, odbor bydlení atd.)

Partneři v dodesignování řešení - dělá se to pro ně a s nimi

MOPS má být jejich běžná agenda

Koordinátor MOPS

KMB

Součást ORP, ale specifická role

Hlavní iniciátoři předání domácnosti do MOPS, dávají podporu i mimo MOPS

Další lokální aktéři mimo úřad

Tvoří MOPS (která má koordinátora)

NNO, IZS, ÚP, školy, zdravotnická zařízení atd.

Koordinátor MOPS - výjimečně mimo úřad

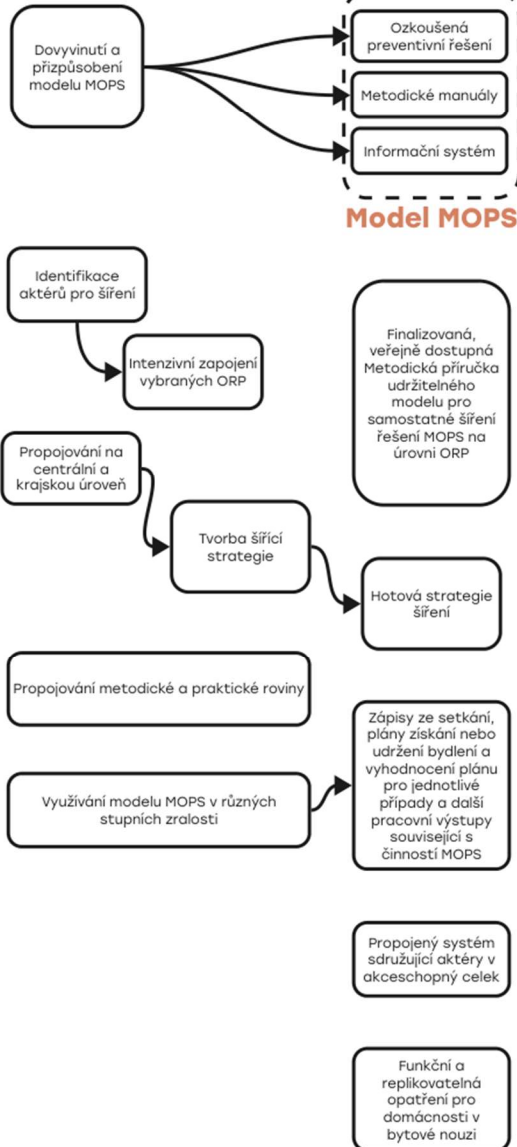
Další aktéři na krajské nebo centrální úrovni

Kraje, MPSV, MMR, ASZ

Partneři pro šíření a ukotvování metodik na národní a krajské úrovni

Aktivity

Výstupy

Mechanismy a dopady

Propojený systém řešení bytové nouze na úrovni ORP zaměřený vždy případově na konkrétní domácnosti

Mechanismus "Snižování zahltění komplexnosti situace."

Systém dovede metodicky a jasně propojit různorodé aktéry. Dovede jim vytvořit prostor pro společnou práci propojující jejich schopnosti, dovednosti a kapacity v jeden akceschopný celek. To snižuje zahltění izolovaných aktérů, jejichž jednotlivé kompetence často na řešení komplexních situací izolovaně nestačí.

Snižuje se tak "úzkost" a "frustrace" jednotlivých aktérů systému - pocit osamělosti se složitým případem, zklamání z přístupu klientů, pocit neřešitelnosti případu.

Systém dovede generovat funkčnější opatření a být více akceschopný

Mechanismus "Zaměření na případ ne na vlastní limity"

Propojený, vzájemně podporující se systém dovede mobilizovat odborné kapacity i vůli jeho jednotlivých aktérů, kteří nejsou komplexností případu zahltění tolik, jako kdyby mu čelili jednotlivě. Aktéři se méně bojí chyby a jsou motivovanější hledat společná řešení.

To vede k tomu, že systém nevytláčuje nejsložitější případy, ale je jim naopak vytvořen jasně vymezený, metodicky ukotvený prostor, ve kterém je možné vygenerovat účinná opatření a nalézt funkční řešení.

Podpora má větší dopad a příjemci podpory věří ve změnu

Mechanismus "Naděje na změnu"

Výše popsané se následně odráží na pocitu klientů, kteří snáze vidí naději ve své komplikované situaci, systém podpory se pro ně stává přehlednější. I jejich frustrace a úzkost klesá a uvolňuje se i mentální kapacita situaci řešit.

Oni sami tak odblokují psychické kapacity k řešení své situace. Opatření navržená MOPS využijí a mají na ně dopad.

Zlepšení situace domácností v bytové nouzi (udržení bydlení, prevence bezdomovectví)

Minimalizace zdravotních a sociálních dopadů bytové nouze (např. udržení dětí v péči rodiny a ve vzdělávání, stabilizace zdravotního stavu)

Vyřešení specifických krizových situací (hygienické, zdravotní, technické, sousedské, vztahové atd.)

Efektivní koordinace mezi lokálními aktéry (obec, NNO, správa nemovitosti, sociální služby atd.)

Vyšší míra důvěry a spolupráce mezi aktéry (i mezi odborníky a politiky)

Nižší migrace mezi ORP

Nižší míra represivních opatření vůči lidem v bytové nouzi

Snižování dlouhodobých nákladů pro veřejné rozpočty související s táhnoucími se případy bytové nouze

Odpolitizování tématu - bydlení je podobné běžné téma samosprávy jako agenda OSPOD

Vize

Systém, který včas zachytí a efektivně řeší i ty nejsložitější případy bytové nouze - ještě dřív, než lidé o střechu nad hlavou přijdou. Cíl je standardní bydlení pro všechny.

Koordinovaná mezioborová podpora (MOPS) je pevnou součástí běžného fungování obcí s rozšířenou působností (ORP), podobně jako je tomu u ochrany dětí.

MOPS funguje jako spolehlivý mechanismus, který propojí všechny důležité aktéry - sociální pracovníky, úředníky, vlastníky bytů i služby - tak, aby ani nejohroženější domácnosti nebyly přehlíženy nebo přehazovány mezi institucemi.

Vznikne prostor pro systémové a důvěryhodné rozhodování, které bere v úvahu potřeby všech, včetně sousedů a veřejnosti.

Prevence bytové nouze je normou, ne výjimkou.

MOPS je důvěryhodný, použitelný a dlouhodobě udržitelný nástroj veřejné politiky - nástroj, který nebude závislý na osobní statečnosti jednotlivců, ale na jasně daném postupu, otevřené spolupráci a sdílené odpovědnosti za důstojné bydlení všech.

Financováno Evropskou unií

Hlavní bloky harmonogramu projektu:

Fáze 1: Pilotování a dovyvinutí řešení – 1 rok (do srpna 2026)

- Designový tým ve spolupráci s užší skupinou 3 ORP postupně odpilotuje jednotlivé funkce řešení (bude zapojeno také dalších 10-15 ORP pro poskytování zpětné vazby).
- Pilotáž ve třech lokalitách KMB (ORP) zaměřené na proveditelnost metodických postupů s místními kapacitami.
- Výstupy: metodický balíček pro MOPS (mezioborovou pracovní skupinu) a nástroje s ním spojené

Fáze 2: Realizace MOPS a rozšíření počtu zapojených ORP

- Rozšíření praxe MOPS (na základě pilotáže) do dalších ORP a realizace metodických postupů MOPS do 10-15 navazujících ORP.

Fáze 3: Příprava pro systémové šíření

- Vytvoření strategie pro šíření MOPS pro celou ČR na úrovni orgánů státní správy (MMR, MPSV) a krajů

Účel evaluace:

Evaluace projektu MOPS si klade za cíl zhodnotit efektivitu a dopady zavedení mezioborových pracovních skupin na lokální úrovni (ORP) při řešení komplexních případů bytové nouze. Záměrem je zjistit, jak projekt přispěl ke stabilizaci situace ohrožených domácností a zefektivnění spolupráce mezi aktéry. Mimo to bude evaluace podporovat design ve fázi dovyvinutí a přizpůsobení řešení. Bude se tak věnovat nejen rovině dopadové, ale také rovině procesní.

Cíle procesní části evaluace

1. **Podpořit finální design řešení** – primární roli budou mít v procesu designéři. Evaluace bude sloužit jako podpora při dovyvinutí řešení.
2. **Zjistit očekávání v rané fázi u pilotních ORP a porovnání v čase** – očekávání a představy v rané fázi fungování budou cenné pro porovnání s vývojem v dalších fázích projektu a popis jeho celkové procesní geneze u pilotních i dalších aktérů.
3. **Identifikovat hlavní bariéry a faktory úspěchu** – zpětná vazba pro realizační tým hlavně do fáze šíření. Pomoc s identifikováním klíčových bodů pro koordinaci s dalšími aktéry. Jak se daří převádět teorii metodiky do reálné změny?

Cíle dopadové části evaluace

1. **Posoudit efektivitu MOPS v prevenci prohlubování bytové nouze** – zjistit, zda domácnosti zapojené do systému MOPS zůstaly v bydlení a nedošlo k jejich dalšímu propadu.
2. **Vyhodnotit stabilizaci sociální a zdravotní situace domácností** – sledovat, zda došlo ke zlepšení v oblasti přístupu ke zdravotní péči, zaměstnanosti, či finanční situace.
3. **Zhodnotit kvalitu spolupráce mezi zapojenými aktéry** – jak se změnila koordinace mezi ORP, KMB a dalšími subjekty, a jaký vliv měla na efektivitu intervencí.

Evaluační design vychází z metodologie realistické evaluace, kdy se zaměřuje na posouzení klíčových mechanismů změny, ověření výsledků, ke kterým vedou a zohlednění kontextu, ve kterém je projekt realizovaný. Evaluace bude postavena na sběru jak kvantitativních dat (dotazníková šetření a analýza základních dat o klientech), tak kvalitativním sběru dat (případové studie klientských rodin, rozhovory s aktéry, fokusní skupiny s pracovníky na ORP/KMB).

Designérské a evaluační aktivity v projektu

V projektu MOPS bude kromě evaluátorů zapojený také tým designérů. Ti se zaměří především na fázi 1 – pilotáž a dovyvinutí řešení. V této fázi budou designéři sbírat častou zpětnou vazbu od aktérů v systému pro rychlé mapování potřeb aktérů a případných momentů, které potřebují v rámci pilotáže poupravit. Jako evaluátoři v této části se také chceme zaměřit na sběr reflexe zapojených aktérů, ale v nižší frekvenci než designéři a s jiným zacílením. Nepůjde nám o zachycování rychlé zpětné vazby k procesu, ale k reflexi ve smyslu toho, zda směřuje pilotáž tam, kam má, a jaké aktéři vnímají bariéry a faktory úspěchu (EO4). S designéry jsme a budeme v průběžném kontaktu.

Evaluační otázky:

EO1 Stabilizace bydlení – Došlo u klientských rodin k udržení bydlení? Jakým způsobem k tomu přispěl MOPS?

EO2 Sociální a zdravotní stabilizace domácností – Jakým způsobem se stabilizace bydlení (případně samotné řešení situace pomocí MOPS) projevuje ve zdravotní situaci, zaměstnanosti a finanční stabilitě?

EO3 Koordinace a spolupráce – Jakým způsobem se proměnila spolupráce mezi aktéry v ORP? Jakou roli v tom hrál MOPS?

EO4 Bariéry a faktory úspěchu – Jaké jsou klíčové faktory, které musí být splněny pro funkční implementaci MOPS? Pro jaké typy případů se MOPS ověřuje? Jaké jsou potřeby jednotlivých aktérů a jejich motivace?

Jak na evaluační otázky odpovíme?

EO1 Stabilizace bydlení – Došlo u klientských rodin k udržení bydlení? Jakým způsobem k tomu přispěl MOPS?

Metody zodpovězení otázky

- základní data z ORP nebo od sociálních pracovníků (počty domácností, které si udržely bydlení)
- případové studie domácností
- dotazník směřovaný na klienty

Základní data z ORP a od sociálních pracovníků mají ambici pokrýt všechny, nebo naprostou většinu domácností, které vstoupí do MOPS. Data se budou získávat buď z lokálních databází, nebo skrze dotazníky směřované na sociální pracovníky. Analýza dat z monitoringu bude mimo jiné sloužit jako podklad pro základní typologii domácností klientů. Podle této typologie budou vybrány domácnosti pro případové studie.

To, co všechno budou pokrývat data ORP ještě není jasné. Během designování a pilotáže bude toto důležitým tématem. Budeme se s realizačním týmem věnovat tomu, jaká data budou součástí dlouhodobého standardního sběru dat v rámci MOPS. Tato data by měla být zachycovaná databází, která má v rámci projektu vzniknout.

Jak základní monitoring, tak případové studie budou zachycovat to, nakolik se daří dosahovat předpokládaných dopadů intervence (v tomto případě udržení bydlení). Případové studie budou ale schopny ověřovat také některé z předpokládaných mechanismů dopadu. Například to, nakolik je pro ně systém podpory přehledný, jak se celý proces odráží na jejich schopnosti řešit problémy spojené s životní situací a bydlením, nakolik se cítí frustraci z procesu nebo naději na řešení. Případové studie budou mapovat proces dané klientské rodiny z hlediska získání a udržení bydlení, kritické situace a komplikace, se kterými se setkaly, nebo naopak přínosy, které vnímají v rámci procesu podpory k udržení bydlení. Pro vznik případové studie budou provedeny rozhovory s klientskou rodinou, jejich sociální pracovnící/sociálním pracovníkem a budou využita administrativní data.

V pozdější fázi projektu bude na základě poznatků z případových studií sestaven také dotazník pro klienty. Ten jim bude zaslán lokálním poskytovatelem podpory. Dotazník se bude věnovat podobným tematickým dimenzím jako případové studie, bude ale rozeslán všem klientům v daném období pro doplnění výpovědi případových studií o kvantitativní aspekt.

EO2 Sociální a zdravotní stabilizace domácnosti – Jakým způsobem se stabilizace bydlení (případně samotné řešení situace pomocí MOPS) projevuje u klientských rodin v jejich zdravotní situaci, sociální oblasti, zaměstnanosti a finanční stabilitě?

Metody zodpovězení otázky

- základní data z ORP nebo od sociálních pracovníků (využití dávek, přístup k péči)
- případové studie s klientskými rodinami
- dotazník směřovaný na klienty

Metody pro zodpovězení EO1 a EO2 se do velké míry prolínají. Metodami je tak také analýza základních dat, případové studie a později také dotazník na klienty.

Analýza základních dat i případové studie budou zachycovat to, zda došlo k očekávanému dopadu minimalizace zdravotních a sociálních dopadů bytové nouze (např. udržení dětí v péči rodiny a ve vzdělávání, stabilizace zdravotního stavu). Případové studie budou kromě toho ověřovat předpokládané mechanismy změny. Tedy to, zda klienti vnímají systém podpory jako přehlednější, nakolik se daří snižovat jejich frustrace a úzkost a skrze to se uvolňuje mentální kapacita různé situace spojené se sociální oblastí, zaměstnání a podobně řešit.

Na základě případových studií bude pro pozdější fázi projektu také vypracovaný dotazník směřovaný na klienty, který má zachytit tyto zkušenosti týkající se získání/udržení zaměstnání, finanční stability, sociální a zdravotní oblasti v kvantifikovatelnější rovině. Dotazník bude rozposlán klientům na emailové adresy. Budeme sledovat jeho návratnost a případně bychom dotazník ještě spojili s telefonickým dotazováním pro zajištění dostatečné návratnosti. Tazatelský sběr bychom využili, pokud by bylo možné provázat dotazování s nějakou jinou interakcí pracovníka MOPS s klientem. K takové interakci ale pravděpodobně nebude ve vhodný čas docházet a dotazník by tam výrazně zvyšoval zátěž pracovníků zapojených do MOPS.

EO3 Koordinace a spolupráce – Jakým způsobem se proměnila spolupráce mezi aktéry v ORP? Jakou roli v tom hrál MOPS?

Metody zodpovězení otázky

- online dotazníky pro ORP, KMB a zapojené aktéry mimo úřad (hodnocení spolupráce uvnitř a vně úřadu, měření důvěry, míra propojení aktérů vs. resortismu)
- analýza interních dokumentů (metodické postupy a jejich změny)
- fokusní skupiny s klíčovými aktéry (minimálně 2)
- polostrukturované rozhovory s pracovníky ORP/KMB a se zapojenými aktéry mimo úřad

Model MOPS je postavený na koordinaci a spolupráci mezi aktéry ORP, KMB a dalšími lokálními aktéry mimo úřad (NNO, IZS, ÚP, školy, zdravotnická zařízení). Každá MOPS bude mít také svého koordinátora.

Pro zachycení praktického fungování MOPS provedeme analýzu interních dokumentů jako například změny metodických postupů. Všichni zapojení aktéři budou také kontaktováni v rámci online dotazníkového šetření, které se bude týkat jejich hodnocení spolupráce a koordinace v rámci MOPS (tedy hodnocení spolupráce uvnitř a vně úřadu, měření důvěry, míra propojení aktérů vs. resortismu). Pro podporu tvorby kvalitního dotazníku a zmapování stavu před intervencí provedeme také několik polostrukturovaných rozhovorů s aktéry na úřadě a v jeho okolí spojených s budoucím MOPS.

První vlna toho sběru dat bude probíhat na začátku projektu pro zachycení toho, jaká je počáteční praxe a očekávání. Další vlna sběru těchto dat proběhne minimálně o půl roku později pro zachycení potenciálních praktických změn. Stejně tak použijeme dotazník pro zachycení stavu před a stavu po cca 6 měsících intervence i ve fázi 2 u nově zapojených ORP.

V průběhu fáze 1 a poté i v průběhu fáze 2 se budou tématu spolupráce a koordinace věnovat také fokusní skupiny. Tématem bude praktické fungování úřadu při řešení případů zahrnujících cílovou skupinu MOPS (komplexní případy bytové nouze).

Tematicky se také můžeme opřít o již realizovaný projekt Změna kultury úřadu (Sociální bydlení, 2023), kde se jako důležitá témata objevovaly otázky na spolupráci uvnitř úřadu (odbor sociální, bytový) a vně, činnost a spolupráce aktérů (v tomto případě ORP, KMB a dalších) v kontextu politických změn nebo zájmů a případnou reflexi struktury úřadu nebo relevance agend odborů. Budeme se také věnovat tématu vzájemné důvěry v systému, principům, skrze které může docházet ke

snížení pocitu zahlcení pracovníků komplexitou případu. EO3 tak bude jednou z cest k ověřování mechanismů změny jako je „snížení zahlcení komplexností situace“ nebo „zaměření se na případ ne na vlastní limity“.

Při volbě účastníků na tyto aktivitu se bude snaha o zastoupení různých rolí v MOPS včetně koordinátora/koordinátorky MOPS.

EO4 Bariéry a faktory úspěchu – Jaké jsou klíčové faktory, které musí být splněny pro funkční implementaci MOPS? Jaké jsou potřeby jednotlivých aktérů a jejich motivace?

Metody zodpovězení otázky

- Fokussní skupiny s klíčovými aktéry (minimálně 2)
- polostrukturované rozhovory s pracovníky ORP/KMB

Evaluační otázka 4 se věnuje tématu toho, jaké klíčové faktory musí být splněny pro funkční implementaci MOPS. Tedy například to, co je potřeba, aby se teoretické metodiky úspěšně překládaly do praktických změn a každodenní praxe. Otázka řeší to, co se musí stát, aby se MOPS opravdu stala tím, k čemu je vymyšlena – tedy propojeným systémem sdružujícím aktéry v akceschopný celek. Otázka bude ověřovat předpokládané mechanismy (snížení zahlcení komplexností situace, propojení dovedností a kapacit různých aktérů, snížení zklamání, osamělosti a frustrace u jednotlivých pracovníků v systému), je zároveň možné, že objeví jiné klíčové mechanismy, které realizační tým předem nepředpokládal.

Otázka se věnuje klíčovými faktorům úspěchu z hlediska všech zapojených aktérů a jejich motivací. Půjde tedy také o zachycení potřeb a motivací těchto aktérů a také typů případů, pro které MOPS funguje především. Tématem fokusních skupin bude reflexe získaných zkušeností a toho, co funguje, nebo naopak toho, co cílům MOPS brání.

K zodpovězení otázky proběhnou fokusní skupiny s klíčovými aktéry MOPS/KMB. Proběhnou v průběhu fáze 1 (pilotáže a dovyvinutí), aby mohly být tyto poznatky případně včas reflektovány a zapracovány. Minimálně jedna další fokusní skupina proběhne poté ve fázi 2 pro zachycení toho, co může být faktorem úspěchu nebo bariérou v této fázi rozsáhlejšího šíření.

Při vyhodnocování odpovědí na EO4 můžeme už po fázi 1 využít také možnosti získat k tématu zpětnou vazbu od dalších 10-15 ORP, se kterými bude realizační tým postupně navazovat spolupráci. Takto bychom mohli posílit přenositelnost zjištění do kontextů dalších ORP.

Při práci na této evaluační otázce budeme úžeji spolupracovat s designéry v projektu.

Průběžná a závěrečná evaluační zpráva

První část dat a analýzy bude sloužit jako podpora a reflexe pilotáže a skrze to jako podklad pro případné úpravy před fází 2, šířením. Z analýzy těchto dat sepíšeme průběžnou evaluační zprávu. Z celkových dat poté závěrečnou evaluační zprávu.

Data budeme zároveň sdílet s realizačním týmem na průběžných setkáních a společných workshopech.

Evaluační matice:

Evaluační otázka	Metoda	Jak budou získána data?	V jaké fázi?	Budou data už v PEZ?
EO1, EO2	Analýza základních dat z ORP nebo od sociálních pracovníků	Bude vycházet z konkrétních možností dané ORP (například využití lokální databáze, případně online dotazník směřovaný na soc. pracovníky)	Pravidelně v průběhu celého projektu	ano
EO1, EO2	Případové studie domácností	Rozhovor s rodinou, sociálním pracovníkem + administrativní data	po alespoň 6 měsících fáze 1, po alespoň 6 měsících fáze 2	ano
EO1, EO2	Dotazník ohledně udržení bydlení a dopadů do dalších oblastí	Online zaslání všem zapojeným rodinám	Po alespoň 6 měsících fáze 2	ne, až v ZEZ
EO3	Dotazník ohledně koordinace a spolupráce v rámci MOPS	Online zasláno všem zapojeným aktérům (v rámci ORP, KMB a mimo úřad)	Před fází 1 a po fázi 1, stejně tak před fází 2 a cca po 6 měsících později	ano
EO3	analýza interních dokumentů	Získání od koordinátorů MOPS	Před fází 1 a po fázi 1	ano
EO3+EO4	Fokusní skupiny s klíčovými aktéry MOPS	Zapojení zástupců různých „typů“ aktérů v rámci MOPS	V průběhu fáze 1, v průběhu fáze 2	ano
EO3+EO4	Polostrukturované rozhovory	zástupci různých „typů“ aktérů v rámci MOPS	Před fází 1 pro zachycení současného stavu	ano

Harmonogram:

otázka	Aktivita/sběr dat:	4/25	1/26	2/26	3/26	4/26	1/27	2/27	3/27	4/27	1/28	2/28
EO1 + EO2	Základní monitoring (data o klientech)											
	Případové studie											
	Dotazník na klienty											
EO3	Analýza interních dokumentů											
	Dotazník											
EO3 + EO4	Polostrukturované rozhovory											
	Fokusní skupiny											
Průběžná evaluační zpráva												
Závěrečná evaluační zpráva												

Možná rizika pro evaluaci a jejich prevence

- Nedostatečná koordinace s realizačním týmem projektu
 - Budeme mít pravidelné schůzky s realizačním týmem pro dobrý přehled o postupu projektu.
- Nízká kapacita pracovníků pro ORP/KMB, sociálních pracovníků
 - Ze strany evaluace by časová zátěž na pracovníky ORP/KMB a na sociální pracovníky neměla být velká. O potřebách jejich zapojení do evaluačních aktivit je budeme s předstihem informovat.
- Nízká návratnost dotazníku od klientských rodin
 - Online dotazníky budeme klientským rodinám posílat prostřednictvím poskytovatele bydlení. S tímto formátem máme dobrou zkušenost z podobných projektů. Každopádně non-response bias budeme alespoň částečně kompenzovat skrze celková data, která nám poskytnou sociální pracovníci a ORP.
- Potenciální částečný překryv evaluačních aktivit s aktivitami designérů služeb
 - S designéry bude také probíhat průběžná koordinace aktivit.
- Nedostupnost dat z důvodů nedostatečné datové infrastruktury, právních omezení
 - Jsme připraveni se přizpůsobit kontextu konkrétního ORP podle toho, jak s daty o klientech pracuje. Je možné, že bude v daném místě fungovat klientská databáze, pokud zde nebude, můžeme alespoň částečně data získat skrze online dotazníkové šetření mezi sociálními pracovníky.

Zdroje

CEIC Data. (2024). *Czech Republic House Price Index (Seasonally Adjusted, OECD Member, Quarterly)*.

<https://www.ceicdata.com/en/czech-republic/house-price-index-seasonally-adjusted-oecd-member-quarterly>

Česká národní banka. (2024). *The housing market and house prices in the Czech Republic*. <https://www.cnb.cz/en/monetary-policy/monetary-policy-reports/boxes-and-articles/The-housing-market-and-house-prices-in-the-Czech-Republic/>

Český statistický úřad. (2024, duben). *Kolik platíme za bydlení?* Statistika&My. <https://statistikaamy.csu.gov.cz/kolik-platime-za-bydleni>

Iniciativa Za bydlení. (2024, 8. října). *Zpráva o vyloučení z bydlení za rok 2024*. Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Dostupné z socialnibydeni.mpsv.cz

Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). *Housing affordability in cities in the Czech Republic*. OECD Urban Studies. https://www.oecd.org/en/publications/housing-affordability-in-cities-in-the-czech-republic_bcddcf4a-en.html

Sociální bydlení. (2023). *Shrnující dokument – Co jsme v inkubaci zjistili a co jsme se naučili? Změna kultury úřadu*. https://socialnibydeni.org/wp-content/uploads/2023/01/Shrnujici-dokument-%E2%80%93-Co-jsme-v-inkubaci-zjistili-a-co-jsme-se-naucili_-_Zmena-kultury-uradu.pdf

Licence

Toto dílo „Evaluční plán k projektu MOPS: Síť prevence a podpory proti bytové nouzi“ je licencováno pod licencí Creative Commons CC BY 4.0. Licenční podmínky navštivte na adrese <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/legalcode.cs>